

Åtvidabergs kommun
kommun@atvidaberg.se

Överprövning av kommunfullmäktiges beslut att anta detaljplan för Edbergafältet (Åtvidaberg 6:8 med flera) i Åtvidabergs kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar att upphäva den del av kommunfullmäktiges beslut som innefattar att upphäva strandskyddet i det område som framgår av bifogad karta. Beslutet att anta detaljplanen fastställs i övrigt.

Överprövat beslut

Antagande av detaljplan för Edbergafältet (Åtvidaberg 6:8, 6:9, 6:12 med flera) i Åtvidabergs kommun, Kommunfullmäktige 28 april 2021, § 40.

Bakgrund

Syftet med detaljplanen är huvudsakligen att utveckla och förstärka området kring Edbergafältet med hänseende på idrott och rekreation. Detta genom att befästa och ge möjlighet att utveckla befintliga anläggningar såsom badplatsen och idrottsplatsen. Planen syftar även till att pröva ny placering av campingstugor, pröva möjligheten för båtbyggor i Bysjön i höjd med Sockenvägen, samt skydda värdefulla natur- och kulturmiljöer i området.

Åtvidabergs kommuns översiktsplan, antagen 2018, pekar ut Edberga som ett viktigt område för närrekreation.

Detaljplanen var på samråd under sommaren 2020. De synpunkter som Länsstyrelsen inkom med var huvudsakligen av allmän karaktär. Utställning och granskning av planen genomfördes under vintern 2020 - 2021. Inför utställningen hade endast redaktionella förändringar genomförts. Länsstyrelsen hade i granskningsyttrandet inget att erinra mot planförslaget och bedömde att planförslaget inte stred mot de intressen som Länsstyrelsen har att bevaka enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen (2010:900). En förutsättning var att strandskyddet inte skulle upphävas för det område i detaljplanens södra del som avsätts för byggor och en anslutande gångstig inom naturmark. Dessa åtgärder skulle prövas i en separat strandskyddsdispens enligt uppgifter i planbeskrivningen. Antagande av planen beslutades av Åtvidabergs kommunfullmäktige den 28 april 2021. Då hade en detaljplanebestämmelse om upphävande av strandskydd lagts till med syfte att möjliggöra byggor och gångstig inom ovan nämnda område. Länsstyrelsen beslutade den 1 juni 2021 att överpröva kommunfullmäktiges antagandebeslut i sin helhet enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen med motiveringen att kommunen efter granskningstiden har infört bestämmelser om upphävande av strandskydd.

Beslutet kunde därmed antas innebära att strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävdes i strid med gällande bestämmelser.

Om Länsstyrelsen vid en överprövning finner att detaljplanens intentioner inte är förenliga med strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. miljöbalken ska Länsstyrelsen enligt 11 kap. 11 § plan- och bygglagen upphäva kommunens beslut i dess helhet. Om kommunen medger det får dock beslutet upphävas i en viss del.

Då Länsstyrelsen vid en preliminär bedömning sett att detaljplanen skulle kunna godkännas med undantag av vissa delar har Länsstyrelsen tillfrågat kommunen om ett undantag från planen vad avser ett upphävande av strandskyddet i planområdets södra del. Det område som föreslagits att undantas från planen har redovisats på en särskilt framtagen kartbilaga.

I samband med kommunikeringen om ett undantag från planen vad avser ett upphävande av strandskyddet i planområdets södra del har Länsstyrelsen också gett berörd sakägare möjlighet att lämna synpunkter med anledning av överprövningen. Åtvidabergs kommun har i skrivelse den 30 juni 2021 inkommit med besked om att medge undantag från den antagna detaljplanen enligt Länsstyrelsens förslag.

Länsstyrelsens bedömning

Allmänt

Frågan i den aktuella överprövningen gäller om ett genomförande av den antagna detaljplanen är förenligt med bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken.

Tillämpliga bestämmelser

Syftet med strandskyddet är, enligt 7 kap. 13 § miljöbalken, att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken får man som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Enligt 7 kap. 18 f § miljöbalken ska ett beslut om att upphäva eller ge dispens från strandskyddet inte omfatta ett område som behövs för att mellan strandlinjen och

byggnaderna eller anläggningarna säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Detta gäller inte om en sådan användning av området närmast strandlinjen är omöjlig med hänsyn till de planerade byggnadernas eller anläggningarnas funktion.

Av 4 kap. 17 § plan- och bygglagen framgår att kommunen i en detaljplan får upphäva strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken för ett område, om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Bestämmelserna i 7 kap. 18 c–18 g §§ miljöbalken ska tillämpas på detaljplanebestämmelser om upphävande av strandskydd.

Enligt 11 kap. 10 § andra stycket 4 plan- och bygglagen ska länsstyrelsen överpröva kommunens beslut, om beslutet kan antas innebära att strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser.

Av 11 kap. 11 § plan- och bygglagen framgår att länsstyrelsen ska upphäva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser i dess helhet, om beslutet har en sådan innebörd som anges i 10 § andra stycket. Om kommunen medger det, får beslutet upphävas i en viss del.

Planens förenlighet med strandskyddsbestämmelserna

I detaljplanen för Edbergafältet har kommunen beslutat om upphävande av strandskyddet för vissa områden avsedda för bebyggelse på mark som avsätts för friluftsområde, friluftsbad, idrottsplats och tillfällig vistelse i form av campingstugor. Bebyggelsen avser befintliga och tillkommande servicefunktioner med anknytning till de avsedda ändamålen. Avsikten med området för tillfällig vistelse/campingstugor är att flytta befintliga campingstugor som nu finns på annan plats inom området. Samtliga områden är avsedda för allmänheten och kommer att vara allemansrättsligt tillgängliga i delar som inte upptas av byggnader.

I förarbetena till bestämmelsen i 7 kap. 18 c § först stycket 5 miljöbalken uttalades följande. Enligt femte punkten får man beakta om området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Det ska prövas om åtgärden måste företas inom strandskyddsområdet. Om åtgärden kan lokaliseras utanför detta område, ska den lokaliseringen väljas. Åtgärder som kan komma ifråga är t.ex. sådana som tillgodoser kommunens behov av tätortsutveckling, olika typer av infrastrukturanläggningar, anpassning av miljön för bättre tillgänglighet för funktionshindrade eller åtgärder som betingas av frilufts-, naturvårds-, miljö- eller kulturhistoriska intressen inom strandskyddsområdet. För att det ska vara fråga om ett angeläget allmänt intresse bör den planerade åtgärden långsiktigt ge fördelar för samhället (se prop. 2008/09:119 s. 106).

För dessa områden i norra och mittersta delen av planområdet konstaterar Länsstyrelsen att ett särskilt skäl för upphävande av strandskyddet kan motiveras med 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken, det vill säga att de redan bebyggda delarna och övriga åtgärder motsvarar ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområdet. Det får anses vara utrett i planen att åtgärderna inte inverkar negativt på livsvillkoren för djur och växtlivet. Länsstyrelsen bedömer i dessa delar att upphävandet av strandskyddet är förenligt med tillämpliga strandskyddsbestämmelser och med bestämmelsen i 4 kap. 17 § plan- och bygglagen. För samtliga dessa områden i norra och mittersta delen av planområdet där strandskyddet upphävs finns det ett område mellan strandlinjen och byggnaderna eller anläggningarna som behövs för att säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet, i enlighet med 7 kap. 18 f § miljöbalken.

I det södra planområdet avsett för båtbyggor och gångväg skulle det särskilda skälet enligt 7 kap. 18 c § första stycket 3 miljöbalken eventuellt kunna vara tillämpligt med hänvisning till att området behövs för anläggningar som för sin funktion måste ligga vid vattnet. Som ett ytterligare krav enligt bestämmelsen gäller dock att behovet inte kan tillgodoses utanför området. En noggrann prövning måste göras i förhållande till strandskyddets båda syften. Stor restriktivitet bör i synnerhet gälla i områden som är tillgängliga för allmänheten och i områden som är särskilt värdefulla för djur- och växtlivet, till exempel grunda mjukbottnar, landhöjningsområden och strandängar, och i tätbebyggda områden. Det måste klarläggas vilket intresse den enskilde har av en dispens, vilken omfattning åtgärden måste ha för att den ska fylla sin funktion, vilka ytterligare effekter som måste påräknas, till exempel muddringsarbeten eller förändrade strömningsförhållanden, och om behovet av anläggningen kan tillgodoses på något annat sätt utanför det strandskyddsområde som avses med upphävandet eller dispensen (se prop. 2008/09:119 s. 105).

I detaljplanen finns dock ingen närmare redogörelse om bryggornas utformning eller utbredning och inte heller någon utredning om påverkan på allmänhetens tillgång till vattenområdet eller på livsvillkoren för växt- och djurlivet i det berörda området. Det finns inte heller någon närmare redogörelse för avgränsningen av vattenområdet där strandskyddet ska upphävas i förhållande till begränsningen för tänkta bryggors längd ut från land. Därmed bedömer Länsstyrelsen att förutsättningarna för att upphäva strandskyddet inte tillräckligt har motiverats. Planbestämmelsen om upphävande av strandskyddet kan därför inte godkännas i denna del.

Del av planen som upphävs

Kommunen har efter hemställan från Länsstyrelsen gett medgivande till att bestämmelserna om upphävande av strandskydd undantas från planen vad avser områdena för båtbyggor med anslutande gångväg. Länsstyrelsen finner att planbestämmelsen ska upphävas i de berörda delarna, vilka framgår av kartbilaga. I övriga delar godkänns detaljplanen.

Sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen finner att detaljplanen inte fullt ut kan anses vara förenlig med bestämmelserna i 4 kap. 17 § plan- och bygglagen och 7 kap. miljöbalken. Genom att undanta planbestämmelsen om upphävande av strandskyddet inom område enligt bifogad kartbilaga, vilket har medgivits av kommunen, kan överensstämmelse med strandskyddets syften tillgodoses och detaljplanen godtas.

Genomförandet av detaljplanen i den del som omfattas av Länsstyrelsens beslut om upphävande av planbestämmelse får fortsatt prövas genom ansökan om strandskyddsdispens. Länsstyrelsen bedömer att ett genomförande av planens övriga delar är från allmän synpunkt lämplig och förenlig med en god hushållning enligt bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken. Den kommunala översiktsplanen från 2018 har beaktats i skälig utsträckning.

Hur man överklagar

Länsstyrelsens beslut kan överklagas till regeringen. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen. Överklagandet skickas med e-post till ostergotland@lansstyrelsen.se eller med vanlig post till **Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping**.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades. Om

överklagandet har kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna i ärendet till regeringen

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Ann Holmlid med samhällsplanerare Sofie Helgesson som föredragande. Samhällsbyggnadsdirektör Jan Persson, länsjurist Ilir Marina och naturvårdshandläggare Åsa Leuhusen har medverkat i beslutet.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därmed underskrifter.

Bilaga: Karta med upphävd del av planen

Kopia till: Fastighetsägaren Baroniet Adelswärd [AB, info@baroniet.se](mailto:AB.info@baroniet.se)

Här kan du läsa mer om hur Länsstyrelsen behandlar dina personuppgifter:
www.lansstyrelsen.se/dataskydd